

Byla C-50/08

Europos Komisija prieš Prancūzijos Respubliką

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — EB 43 straipsnis — Įsisteigimo laisvė — Notarai — Pilietybės sąlyga — EB 45 straipsnis — Dalyvavimas vykdant viešosios valdžios funkcijas“

Generalinio advokato P. Cruz Villalón išvada, pateikta 2010 m. rugsėjo 14 d. . . . I - 4198
2011 m. gegužės 24 d. Teisingumo Teismo (didžioji kolegija) sprendimas . . . I - 4199

Sprendimo santrauka

*Laisvas asmenų judėjimas — Įsisteigimo laisvė — Laisvė teikti paslaugas — Leidžiančios nu-
krypti nuostatos — Su viešosios valdžios funkcijų vykdymu susijusi veikla — Notaro veikla —
Neįtraukimas — Pilietybės sąlyga norintiesiems verstis notaro profesija — Neleistinumas
(EB 43 straipsnis ir 45 straipsnio pirma pastraipa)*

Įsipareigojimų pagal EB 43 straipsnį nevykdo valstybė narė, kurios teisės aktuose norintiesiems verstis notaro profesija nustatyta pilietybės sąlyga, nors veikla, kuri pagal šios valstybės narės teisės sistemą pavesta notarams, nesusijusi su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, kaip tai suprantama pagal EB 45 straipsnio pirmą pastraipą. Šiuo atžvilgiu EB 45 straipsnio pirma pastraipa yra nuo pagrindinės įsisteigimo laisvės taisyklės leidžianti nukrypti nuostata, kurią reikia aiškinti taip, kad jos taikymo sritis ribojama tuo, kas iš tiesų būtina siekiant apsaugoti interesus, kuriuos valstybėms narėms šia nuostata leidžiama saugoti. Be to, šioje nuostatoje numatyta leidžianti nukrypti nuostata turi būti taikoma tik veiklai, kuri pati savaime yra tiesioginis ir konkretus dalyvavimas vykdant viešosios valdžios funkcijas.

Norint įvertinti, ar notarams pavesta veikla yra tiesioginis ir konkretus dalyvavimas vykdant viešosios valdžios funkcijas, reikia atsižvelgti į notarų vykdomos veiklos pobūdį. Šiuo požiūriu įvairios notarų vykdomos veiklos rūšys nėra tiesiogiai ir konkrečiai susijusios su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, kaip tai suprantama pagal EB 45 straipsnio pirmą pastraipą, nepaisant notarų aktams pripažįstamų svarbių teisinių pasekmių, nes ypač svarbus šių aktų elementas yra arba šalių valia, arba teismo priežiūra ar sprendimas.

tik tie aktai ar susitarimai, kuriuos šalys sudarė savanoriškai, o notaras negali vienašališkai pakeisti susitarimo, kurio autentiškumą turi patvirtinti, turinio iš anksto negavęs šalių sutikimo. Be to, nors notarams tenkančios pareigos patikrinti paskirtis yra bendrojo intereso tikslas, tačiau vien šio tikslo siekimas negali pateisinti to, kad jam pasiekti būtinos prerogatyvos būtų suteikiamos tik tiems notarams, kurie yra atitinkamos valstybės narės piliečiai, ir to nepakanka, kad tam tikra veikla būtų laikoma tiesiogiai ir konkrečiai susijusia su viešosios valdžios funkcijų vykdymu.

Antra, dėl vykdomosios galios reikia pabrėžti, kad nors autentiškame akte notaro padarytas vykdomasis įrašas šiam aktui suteikia vykdomąją galią, toks įrašas grindžiamas šalių valia sudaryti aktą ar susitarimą ir, notarui patikrinus jo atitiktį teisės aktams, suteikti jam tokią vykdomąją galią. Be to, notarinio akto įrodomoji galia reglamentuojama įrodinėjimo taisyklėmis ir neturi tiesioginės įtakos atsakymui į klausimą, ar šio akto rengimas pats savaime yra tiesioginis ir konkretus dalyvavimas vykdant viešosios valdžios funkcijas, ypač jei tarp privačių asmenų sudarytas aktas pagal atitinkamos valstybės narės įstatymus turi autentiško akto galią.

Pirma, kalbant apie autentiškus aktus reikia pabrėžti, kad autentiškais gali būti pripažinti

Tas pat pasakytina apie tokius aktus, kaip antai dovanojimo, vedybų sutartys, hipotekos

sudarymas, žemės ir ant jos pastatytinų objektų pardavimo sandoriai (*ventes en état futur d'achèvement*) ir ilgalaikės ūkio nuomos sutartys, kurie turi būti sudaromi notarine tvarka, nes kitaip negalioja, ir kurių svarbiausias elementas yra šalių valia, nes bendrojo intereso tikslo nepakanka, kad ši veikla būtų laikoma tiesiogiai ir konkrečiai susijusia su viešosios valdžios funkcijų vykdymu. Kalbant apie notarams pavestas mokesčių surinkimo užduotis reikia pabrėžti, kad negalima laikyti, jog jos savaime tiesiogiai ir konkrečiai susijusios su viešosios valdžios funkcijų vykdymu. Atitinkamus mokesčius notaras surenka skolininko vardu, o vėliau atitinkamos sumos perduodamos kompetentingai valstybės įstaigai, taigi tokia tvarka iš esmės nesiskiria nuo pridėtinės vertės mokesčio surinkimo tvarkos.

Pagaliau dėl specifinio notarų statuso reikia pažymėti, pirma, kad atskirų notarų teikiamų paslaugų kokybė gali skirtis nelygu, be kita ko, jų profesiniai įgūdžiai ir kad notarai, neviršydami atitinkamos teritorinės kompetencijos ribų, savo profesija verčiasi konkurencijos sąlygomis, o tai nebūdinga viešosios valdžios funkcijų vykdymui. Antra, notarai tiesiogiai ir asmeniškai atsako savo klientams už žalą, atsiradusią dėl bet kokios jiems vykdant veiklą padarytos klaidos.

(žr. 72, 74, 75, 77–82, 84–86, 90, 100, 106, 109 punktus)